

Marknadsöversikt – utvärdering

**Med förslag till arbetsgång och finansiering vid
framtida uppdatering**

Ida Sylwan, JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Frågeställningar.....	3
Förslag	3
Effektiv arbetsgång.....	3
Tidsplan och metod för uppdatering	4
Finansiering	5
Förslag till huvudman samt övriga inblandade.....	5
Synpunkter från branschen.....	5
Övriga synpunkter och kommentarer	6
Tidsåtgång – Tidigare Marknadsöversikt och framtida uppdatering	6
Bilaga 1. Frågor till leverantörer	7

BAKGRUND

Den marknadsöversikt ("Marknadsöversikt – produkter för enskilt avlopp") som publicerades av Kunskapscentrum små avlopp i mars 2011 blev uppskattad och flera företag har under året som gått hört av sig till både avloppsguiden och JTI med förfrågningar om att medverka i marknadsöversikten. För att hålla marknadsöversikten aktuell krävs kontinuerliga uppdateringar. I denna rapport ges förslag till hur uppdateringen kan gå till, baserat på erfarenheter från framtagandet av den första versionen av marknadsöversikten samt på synpunkter från branschen.

FRÅGESTÄLLNINGAR

Följande frågeställningar sattes upp av Ida Sylwan samt Björn Eriksson:

- Hur ser en effektiv arbetsgång för uppdatering ut?
- Vad är en lämplig tidplan och metod för uppdatering?
- Hur kan uppdateringen finansieras?
- Vem bör stå som huvudman för marknadsöversikten?
- Vilka synpunkter har branschen gällande innehåll, uppdateringsintervall samt möjligheter till finansiering?

FÖRSLAG

Effektiv arbetsgång

För att få en effektiv arbetsgång är det viktigt att det från början är tydligt för tillverkarna vilka uppgifter det är som ska lämnas in. Det som skall begäras in som underlag för respektive produkt är:

- bild/bilder
- kort infotext om produkten
- uppgifter gällande ekonomi, teknik och installation samt drift och underhåll enligt tabeller (tabellerna bör göras som ett formulär som kan fyllas i av respektive företag)
- uppgifter om vilka steg som ingår i anläggningen/produkten (mekanisk rening, biologisk rening, kemisk rening, efterbehandling)
- underlag gällande reningseffektivitet från provtagningar som utförs av tillverkaren eller annan part
- ifyllt formulär gällande provtagningsmetodik

Utifrån det material som lämnats in utformas ett första utkast till produktblad (se även ”Tidsplan och metod för uppdatering”).

Krav på bilder

Bilderna kan vara i form av foton, ritningar eller illustrationer och ska illustrera något av följande:

- Hur anläggningen placeras i förhållande till hus
- Vilka mått anläggningen har
- Hur anläggningen är uppbyggd (reningsfunktioner)

Webbredaktör/layoutansvarig specificerar vilken bildkvalitet som krävs vid inlämning av bilder till marknadsöversikten.

Krav - Kort infotext om produkten

Tillverkarna får formulera sin text fritt, med följande begränsningar: de får endast beskriva sin egen teknik och sitt företag (de får inte kommentera på andra tekniker) och de ska hålla sig till fakta och undvika värderande uttryck (exempelvis ”Sveriges bästa”). Den som skriver texten uppmanas att använda begrepp som gör den förståelig för allmänheten (”förståelig för allmänhet” = åk 9 grundskolan).

Krav för underlag gällande reningseffektivitet

Om underlaget kommer ifrån flera olika platser/ har tagits fram vid skilda förhållanden så ska dessa redovisas separat, med separat dokumentation gällande provtagningsmetodik.

Tidsplan och metod för uppdatering

Förslaget är att uppdatering sker årligen. Insamling av uppgifter görs lämpligen via en webbsida där tillverkarna kan registrera sig och där uppgifter samlas in via formulär, där krav specificeras för de uppgifter som lämnas. De uppgifter som kommit in hanteras sedan för granskning av innehållet och uppgifterna läggs över till layoutade produktblad. Tillverkaren får ett standardmeddelande när uppgifterna hanterats, och kan granska produktbladen online efter inloggning.

På avloppsguiden.se kan en permanent sida läggas upp för ovanstående funktioner. Om företaget i fråga vill komplettera underlaget som lämnats in i det första skedet så ges en chans att komplettera underlaget. Om det fortfarande saknas uppgifter publiceras marknadsöversikten med en notering om att ”uppgift saknas – kontakta tillverkaren”. *Arbetsinsatsen för att etablera en sådan tjänst har inte värderats.*

För husägare är det bra att ha en uppdatering till våren. Förlag till tidsplan för uppdatering är därför:

- Utskick till bransch för att uppmärksamma uppdateringen – Aug/sept
- Svar från tillverkare – deadline slutet av nov
- ”Opartisk utvärdering av produkten” – klart i slutet av dec
- Sammanställning och publicering – mars

Marknadsöversikten publiceras online, men med möjlighet till beställning av enstaka utskrivna exemplar via avloppsguiden. I ett framtida skede skulle marknadsöversikten kunna göras sökbar på webben, på så sätt att olika produkter kan sorteras på exempelvis pris eller annan uppgift som intresserar läsaren.

Finansiering

Den finansieringsväg som bedömts vara möjlig är att finansiering sker genom att tillverkarna betalar en avgift för att medverka. Fem olika avgifter är föreslagna:

- Helt ny produkt (högsta avgiften)
- Uppdatering, av information i text samt i ”utvärderingsruta”
- Uppdatering, endast av information i text
- Uppdatering, endast av information i ”utvärderingsruta”
- Ingen uppdatering, samma produktblad som tidigare år (lägsta avgiften)

Förslag till huvudman samt övriga inblandade

Förslaget är att Avloppsguiden i framtiden ska vara huvudman för marknadsöversikten. JTI har fortsatt hand om bedömningen i rutan ”Opartisk utvärdering av produkten”. En potentiell konflikt är om JTI utfört de tester som ska utvärderas, i dessa fall bör säkerställas att jävighet undviks.

Synpunkter från branschen

Frågor enligt Bilaga 1 skickades via E-post ut till kontaktpersoner på de företag som medverkar i den befintliga marknadsöversikten. Följande företag besvarade frågorna:

- Combutech
- Evergreen solutions
- FANN VA-teknik
- Fritidstoa
- Älöträ

I tabell 1 sammanfattas de svar som gavs.

Tabell 1. Synpunkter från branschen utifrån ställda frågor.

Fråga	Sammanfattning av svaren
Tycker ni att det vore intressant med en uppdatering av marknadsöversikten?/ Skulle ni ha intresse av att medverka vid en uppdatering?	Samtliga har svarat jakande.
Är det något som ni tycker är mindre bra gällande marknadsöversiktens upplägg, som bör förändras vid en uppdatering (kommentera ej faktafel)?	En person har föreslagit att de produkter som är CE-märkta ska listas på särskilt ställe. En person anser att kostnadsuppskattningen är missvisande då redovisningen av kostnad inte är enhetlig.
Vad skulle vara ett rimligt pris för er att betala för att medverka med en ny produkt?	Flera av de svarande uttrycker att det beror på vem som står som avsändare och vad syftet med marknadsöversikten är.

	<p>Man är kritisk till att en privat aktör ska tjäna pengar på att ge ut marknadsöversikten, fokus bör istället vara den samhällsnytta som kan åstadkommas.</p> <p>En svarande anser inte att intresset ligger hos företagen.</p>
Hur ofta bör uppdatering ske?	Minst en gång per år, men vissa föreslår var 6:e månad eller kontinuerlig uppdatering.

ÖVRIGA SYNPUNKTER OCH KOMMENTARER

De förfrågningar om uppdatering som hittills kommit in finns samlade hos JTI.

Följande tankar har uppkommit inom Kunskapscentrum små avlopp efter det att marknadsöversikten publicerades:

- En markering bör finnas på varje sida som berättar vad det är man läser och hur aktuellt det är, t.ex. ”Marknadsöversikt, 2011-03-01”
- Bedömningen av Kretslopp bör ses över, då den resulterat i att nästan samtliga produkter fått samma bedömning. Samtidigt är det önskvärt att någon kommentar gällande kretslopp finns med.
- Man bör se över hur det avgörs vilka delar som ingår i anläggningen, dvs. vem som avgör vilka delar som ska vara ifyllda under rubriken ”Skissen visar vilka steg som ingår i anläggningen”. Tydlig gränsdragning krävs för att skissen ska säga fastighetsägaren något.
- För rutan ”Smittskydd” bör det i aktuella fall finnas en hänvisning till rapport el. dylikt som gett underlag till bedömningen.
- Man bör se över om hänsyn skall tas till kvaliteten på inkommande vatten vid bedömning av provtagningsmetodikens tillförlitlighet.

Tidigare Marknadsöversikt och framtida uppdatering

Det totala antalet produkter som slutligen fanns med i marknadsöversikten var 43 stycken, 15 toaletter och 28 reningsanläggningar.

Enligt Avloppsguiden är det rimligt att anta att tillverkarna skulle kunna vara intresserade av att medverka om tidsåtgången och därmed kostnaden minskades. En tidsminskning per beskriven produkt skulle kunna vara möjlig att åstadkomma dels genom att layouten och upplägget för marknadsöversikten är klart, och dels genom att effektivisera arbetsgången med tydligare krav på inlämnat material enligt kapitlet ”Effektiv arbetsgång”.

BILAGA 1. FRÅGOR TILL LEVERANTÖRER

Notera om företaget medverkar i marknadsöversikten eller ej:

- Tycker ni att det vore intressant med en uppdatering av marknadsöversikten?/ Skulle ni ha intresse av att medverka vid en uppdatering?
- Är det något som ni tycker är mindre bra gällande marknadsöversiktens upplägg, som bör förändras vid en uppdatering (kommentera ej faktafel)?
- Vad skulle vara ett rimligt pris för er att betala för att medverka med en ny produkt?
- Hur ofta bör uppdatering ske?